

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 15.

V Mariboru 14. aprila 1870.

Tečaj IV.

Postava od 8. februarja 1869,

veljavna za vojvodstvo štajarsko, kar se tiče
nadzorništva šolskega.

III. Okrajno šolsko svetovalstvo.

§. 23. Prvo višje nadzorstvo čez ljudske šole ima okrajno
šolsko svetovalstvo.

§. 24. Za vsak šolski okraj se mora ustanoviti okrajno
šolsko svetovalstvo. Navadno je okraj okrajnega zastopa,
tudi šolski okraj.

Meje šolskega okraja se premenijo po deželni postavi.
Mesta, ktera imajo svoja posebna srenjska pravila,
imajo tudi poseben šolski okraj.

§. 25. Okrajno šolsko svetovalstvo je sestavljeno:

a) iz glavarja politične okrajne gospodske, ki je pred-
sednik,

b) iz enega učitelja verozakona onih sovernikov, kte-
rih je v okraju več kakor 500 duš, ktereга imenuje deželni
poglavar.

c) iz enega okrajnega šolskega ogleda,

d) iz enega zvedenca v učenstvu, ki se izvoli izmed
učiteljev, ki imajo stalno službo v okraju, in sicer se voli v
zboru učiteljev pod predsedništvom okrajnega šolskega
ogleda. Volitev mora potrditi deželno šolsko svetovalstvo.

e) iz peterih udov, ktere voli okrajni zastop.

Voliti se smejo vsi oni, ki imajo lastnosti, da se smejo
voliti v srenjski zastop one srenje, ktera spada v šolski
okraj. Če kdo to lastnost zgubi, mora tudi stopiti iz okraj-
nega šolskega svetovalstva. Vse volitve so veljavne 6 let.

Predstojnik okrajne gospodske imenuje namestnika, če
je namreč on zadržan, izmed okrajnih šolskih svetovalcev,
ki opravlja njegove posle celi opraviški čas. To imenovanje
mora potrditi deželni poglavar.

§. 26. V mestih, ktera imajo svoja posebna srenjska
pravila, se mora postaviti mestno šolsko svetovalstvo, ktero
mora oskrbovati one posle, ktere oskrbuje drugače krajno-
in okrajno šolsko svetovalstvo. Njegov predsednik je mestni
župan, njegova namestnika pa voli mestno šolsko svetoval-
stvo med seboj po večini glasov. V vsem drugem veljajo
pravila §. 25 o ustanovitvi okrajnega šolskega svetovalstva
s izjemom, da voli oni ude mestnega svetovalstva, ki niso
imenovani, in v glavnem mestu Gradcu dva zvedenca izmed
onih učiteljev, ki imajo stalno službo.

§. 27. Okrajno šolsko svetovalstvo ima vse one oblasti
zastran vseh javnih in privatnih šol in zavodov, ki spadajo
v njegov okraj, ktere so po dozdajni postavi imeli politični
okrajni uradi in okrajni šolski ogledi.

Posebno pa mora:

1) Zastopati koristi šolskega okraja zunaj, imeti natanko
popisano stanje šolskih stvari v okraju in skrbeti za postavni
red v šolskih zadevah, in za poboljšanje sploh in vsake
šole posebno.

2) Skrbeti za to, da se oznanijo in izpeljujejo vse po-
stave in ukazi višje šolske gospodske, ktere so dane v šol-
skih zadevah.

3) Voditi obravnave, poravnanja in povekšanje šol se
že nahajajočih in vstanovitve novih, predložitev ušoljenja,
ali izključbe iz šole, mora imeti viši nadzor čez zidanje šol,

preskrbljenje potreb za prostore ljudskih šol, mora ugotoviti
in potrditi šolske napovede (fasijske).

4) ima pravico višjega državnega nadzora čez krajne
in šolske zaloge in šolske ustanove, t. j., če niso za to od-
ločeni posebni uradi.

5) Skrbeti za šolo in učitelje v vseh ekonomičnih in
policijskih razmerah, odloči v prvi sodnijski stopnji pritožbe
zastran učnih pomočkov, plač (dotacij) in plačil za oskrb-
ljenje do tega, če se ta plačila za oskrbljenje ne plačujejo
iz državnih ali deželnih pripomočkov.

6) Odloči v prvi sodnijski stopnji, kateri učni jezik se
naj izvoli.

7) Sme rabiti silne moči, da se izpeljajo od njega dane
naredbe v postavno določenih primerljajih.

8. Prazne službe pri šoli sme začasno podeliti.

9. Preiskati disciplinarne prestopne učiteljstva in druge
šolske pogrške in ima odločbo o tem v prvi sodnijski stop-
nji, ali če je potreba, ima pravico predložiti stvar dežel-
nemu šolskemu svetovalstvu.

10) Pospeševati dalno izobraževanje učiteljstva, skrbeti
za posvetovanje okrajnih učiteljev in nadzorovati šolske in
učiteljske knjižnice.

11) Davati spričala pridnosti učiteljstvu.

12) Uravnati da se napravijo krajna šolska svetovalstva
in pospešiti in nadzorovati njih delavnosti (§. 6, 7, 12, 18, 21.)

13) Skrbeti za to, da se pregledajo šole.

14) Ustanoviti postavne praznike za javne ljudske šole
o času, kateri je za kraj najbolj primeren po tem, ko je o
tem uslišal krajno šolsko svetovalstvo. (Dalje.)

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Pomnoženje sadnega drevja iz semena.

Iz semena se najlepša, najzdravejša, najmočnejša in
najtrpečnejša drevesa izredijo. Veče seme stori večje drevo,
drobniše ali manjše seme pa manjše drevo. Nektero seme
zraste v lepo drevo, ktero brez cepljenja prav okusni, pri-
jetni žlahni sad rodi. Na tak način se množijo razna ple-
mena sadnih drev, ki potem od izreditelja ali kraja imé
dobijo, ali pa se imenujejo po kakem slavnem gospodu ki
je prijatelj sadjoreje, ali sicer imenitna oseba. Zato zovemo,
post., jabelka: Car Aleksander, Sorgolet, žlahni boršic itd.

Za seme se peške in kosčice vsikdar od dobro zrelega
sadja po leti in v jeseni nabirajo, ki so rujave, črnklaste in
gladke. Ako se od tropin za to jemljejo, jih je treba pre-
sejati in prebrati, da bo samo lepo, zdravo in popolnoma
zrelo; ne pa plesnjivo ali natolčeno. Iz gnjilega, suhega in
sparjenega sadja, tudi iz tropin, ki so se za jesih namakale,
ne veljajo nič, in niso za seme. Seme je zrelo, kdor sad
sam od sebe ali ko se le nekoliko drevo potrese, rado iz
drevesa pade, in je pecelj sub, ki nič več od debla soka ne
prejema; peške in kosčice pa so rujave in črnklaste.

Ako so se grede že več časa poprej napravile in več-
krat prekopale, se obsadijo še tisto jesen; vendar je dobro
si nekoliko semena skoz zimo hraniti za spomlad, če nebi
izhajalo, da je drugo pri rokah, ali pa prihodnjo spomlad. V

sejeni je dobro kosčenege sadja seme, kakor: črešnjeve, češpljeve, breskove itd. posaditi, da skoz zimo mraz in močo prestojijo in spomladi kalijo; v spomladi vsajene bi pa še le drugo leto kalile in izhajale. Kosčenege sadja seme se naj z repekom v zemljo potakne, da drevesce ravno raste, ker iz repeka korenine naredi, iz nasprotne strani pa deblo požene. Nekteri v osoljeni vodi ali v gnojnici kosčice namakajo, in jih potem sadijo; ali težko je pravi čas zadeti; zato je prejšnji način jih saditi, boljši. Drugi samo jederca sadijo, da prej kalijo; toda varno gre kosčice tretji, da se ob enem tudi jederca ne poškodujejo.

Peške se ravno tako dobro spomladi zarano, ali pa že v jeseni sadijo. Samo kostanja in orehov je boljše v spomladi saditi, ker jim hud mraz škodje in miši jih ljubijo. Ta sad se naj v nekoliko vlažnem pesku v kaki shrambi čez zimo shrani in v spomladi posadi, ki je že v shrambi kaliti jel in sajen koj raste. Sadi se 2 do 3 palce globoko; peške pa kak palec samo, le kosčice malo globokeje in se z zemljo razgrnejo, ali se pa dobra prst iz rešeta na nje naseje in vse vkup z diljo malo potlači.

Saditi pa je treba v vrsto malo ped narazen, in sicer tako, da drevesca druge vrste z drevesci prve vrste vstric ne pridejo, in lože solnce in sapa do vsih drevesec pride. Zadnjič se z brinjevimi vejami setva pokrije, da ptice pešk ne iščejo in seme vlage ima. Soper miši je pa dobro nekaj trnja vmes devati, da se ondi ne vgnjezdijo in pešk ne snedo ali poznej mladih korenin ne oglojejo.

Ako bi se kaj posejanega semena skozi zimo vničilo, ga je treba namestiti v spomladi, ko se mraza ni več bati. Seme se naj bolj hrani v malo vlažnem pesku ali vlažnem ognem prahu ali pa v zemlji zakopano, da ne pozebe. Skozi leto do setve se seme na sapi posuši, ne pa na peči ali drugem toplem kraju, potem se v zračnem, suhem prostoru hrani. Dobro je, kdor pesek pomaka v začetku meseca marea ali sušca, kder je seme hranjeno, da prej kaliti začne, in ko se cimiti začenja, koj v drevesnico ali sicer na odločeni kraj vseje ali posadi. Za kostanj in orehe, posebno pa za kosčeni sad je tako ravnanje zelo koristno.

Samo murvino seme se vselej v spomladi plitvo seje; ko se je zemlja dobro pripravila, se posejeno seme rahlo potlači. To seme največ vlage potrebuje, zato je treba večkrat pomakati gredo, kder je sejano. (Dalje.)

Razne gospodarske stvari za domačo rabo

(O pitanju svinj.) Svinje se občno pitajo z bukvi-
co, želodom, krompirjem, pesami, tikvami z reko ali zrnjem in to največkrat s turšico (kuruzo). S krompirjem pitane svinje dobijo hitro mnogo mesa in slanine (špeha) meso je vendar redko in slanina, posebno pri toplem vremenu preveč mehka. Bolj trda je slanina od želoda, najbolj trda pa od turšice. Če se krmijo svinje v hlevu, se morajo držati sledeča pravila: Hrani svinjo točno ob oni isti uri, ne davaj živinčetu več hrane, kakor samo toliko, kolikor more naenkrat pojesti, če pa mu kaj ostane, se mora prej odstraniti, ko se mu da druga hrana, na ta način bo svinja zmirom tečno jedla. Iz početka se dava svinji jed trikrat, čim bolj vendar debela prihaja, tim večkrat na dan se ji mora dati hrana (4, 5 do 6krat), dati se ji vendar mora pri vsakem davku malo, da tako vse bolj do čistega poje. Tudi to je glavna stvar, da hlev naj bo majhen, topel in temen, da se krmak ne more mnogo gibati. Toplota se podpira z obilno steljo. Ako se na vse to dobro pazi, se more svinja z malo hrano bolj napitati, kakor se to stori z mnogo hrano brez teh pravil.

(Kako se naj hranijo jabelka da ne gnijejo.) Če hočeš jabelka prav dolgo ohraniti, moraš izbrati sama zdrava in jih nadevati tako redoma v kako sobo, da se drugo drugega ne dotiče. Ko si to storil, zapri sobične duri in okna in zakuri na sred sobe malo s trsjem; ne pusti vendar goriti z velikim plamenom nego tako, da se bo bolj kadilo, to stori 4—5 dni po velikosti sobe in množini jabelk. Kedar dim jabelka na ta način izsuši, se na njih pokaže neki pepel. Tako posušena jabelka se morajo nadevati v kako posodo (sod ali ladico) in sicer tako: Na dno posodino se naj prej dene na 4 palce debelo plev, na te se nadevajo jabelka tako, da se drugo drugega ne dotika, na ta se spet denejo plev in na ta spet jabelka in tako naprej dokler posoda ni polna, ktera se mora potem dobro zadelati.

Pod lipo.

(Mnogo kmetov pri veliki mizi.)

Iglič (vstopi). Juhe! — Živela Slovenija! — To je veselje.

Ljubomir. No, no! g. Iglič! Kaj pa Vas je tako zlo razveselilo!

Iglič. Kaj? to še vprašate? saj gotovo veste, da je cesar ministerstvo odpustil, ki je nas Slovane vedno na steno pritiskalo; zdaj mora priti na vrsto ministerstvo, ki bode nam Slovanom bolj prijazno, zatoraj še enkrat „Živela Slovenija!“

Ljubomir. Le počasu, počasu! Ministerstvo je res moralo odstopiti, ali s tem še za zdaj ali celo nič ni ali zlo malo za nas pridobljeno, ker tako ministerstvo kakor mi želimo, še zdaj celo ne bo sestavljeno. Nekoliko boljši časi znajo res za nas priti, ali dokler pridejo taki, kake mi želimo, se bo še morebiti ministerstvo večkrat menjalo.

Iglič. Znajo vendar že tudi zdaj priti taki gospodje v ministerstvo, ki bodo tako mislili kakor dr. Fischhof, in ti bodo gotovo dali nam Slovanom, kar nam po pravici in ustavi gre.

Ljubomir. To bi znalo biti, ali za zdaj imam še celo malo upanja, da bi se kaj takega zgodilo.

Semenko. Tega mnenja sem tudi jaz in morebiti tudi vsi drugi, ki nekoliko poznajo sedajne razmere v Avstriji, ker to je gotovo, da bodo Nemci vse mogoče sile napejali, da še ostanejo oni dalje na krmilu, in da pridejo taki v ministerstva, ki se bodo zlo težko še zdaj s Slovani pobotovati hoteli.

Iglič. Mogoče je, da imate Vi prav, ali toliko bi vendar morali pripustiti, da smo storili korak naprej, in to je tudi nekaj, če smo le pogumni, še pridemo dalje.

Semenko. Dobro tako! tudi jaz imam mnogo upanja, da pridejo zdaj nekoliko boljši časi za nas.

Črtič. Tudi mi vsi drugi smo z veseljem vse to čuli, in ker smo zastran odstopa ministrov vsi nekoliko veseli, se danes ne bomo pogovarjali o resnobnih stvarih, temoč Iglič naj nam pové, kako je minister cesarja Jožefa ono uganko rešil, ktero mu je cesar pri obedu povedal, in kateri bravci so jo pravilno rešili?

Iglič. Dobro! Poslušajte tedaj: Ko je minister od cesarjevega obeda domu prišel, se zapre v svojo sobo in začne rajtati, tri dni in tri noči je rajtal in vendar nič ni izrajtal; pozove na to vse svoje uradnike skupej in jim reče, da morajo vganjko v treh dneh rešiti, drugače bodo vsi iz službe odpuščeni. Uradniki, so tudi rajtali cele tri dni in tudi ravno toliko opravili kakor minister sam. Minister je potem še prišel v vekšo zadrego; in v tej vendar tudi na to dobro misel, da se hoče obrniti do cesarskega služabnika, da od njega izvé, kje je en dan prej cesar bil, s kom je govoril in kaj je govoril? Podal se zato k cesarskemu služabniku, ga najprej dobro podmiti in ga začne izpraševati. Kje je bil cesar on in on dan? Služabnik mu odgovori, tamo in tamo? s kom je tamo govoril? S kmetom N., kaj sta govorila? tega nisem mogel čuti, ker sta govorila tihoma, reče služabnik. To je bilo ministru zadosti, odpelja se hitro k onemu kmetu, in ga na srečo tudi najde doma. Začne se prijazno z njim pogovarjati, in ko si ga je nekoliko pridobil, ga vpraša, kaj je cesar tedaj z njim govoril? Kmet mu navede razne stvari, ali prave vendar ne; minister ga vpraša, ali drugega celo nič ni govoril cesar? kmet reče, da še tudi nekaj drugega, kar mu je prepovedal komu drugemu povedati. Vse prigovarjanje ministrovo kmeta ni genolo, da dane besede cesarju ne bi bil držal. Minister zato segne v žep in ponudi kmetu 12 zlatov, če mu pové, kaj je s cesarjem vse govoril; kmet pogleda zlate na vse strani in reče: No če je temu tako, tedaj Vam povem, in pove ministru ono rajtingo in rešitev.

Minister ves vesel se spet poda drugi dan k cesarju na obed, ker pretekkel je že čas, v katerem je moral rajtingo rešiti. Po obedu ga cesar vpraša, ali je rešil rajtingo? Minister mu reče: „O! kaj ta rajtinga, to je celo nič za takega finančnega ministra, kakor sem jaz, to sem taki rešil!“ reče nekoliko ponosno minister. „Kako pa se tedaj glasi?“ vpraša cesar. Minister reče na to: „Petdeset od katerih se vzeme sto, pomeni petdeset petelinov, če se namreč režejo ali vkaplajo, se od njih vzeme sto jajec, to se vendar mora storiti skrbno in pazljivo, da se preveč ne ranijo. Petdeset jih še

potem zmirom ostane, premeni se vendar njihovo imé, postanejo namreč kopuni in njih cena se povekša, ker kopuni so vselej dražji, kakor petelini.“ Cesar reče nekoliko jezno: „To ni izrastlo na Vašem polju! to Vam je nekdo povedal!“ Minister ne reče nič, samo megne z ramami. „Dobro, dobro“ reče cesar, „to bom taki izvedel!“

Popoldan se cesar taki odpelje k kmetu in ga tudi najde doma. Jezno stopi pred kmeta in mu reče: „Kdo je bil pri tebi? „Neki veliki gospod“, reče kmet. „Ali si mu ono vganjko o petelinih rešil?“ „Da“. „Ali ne veš, da sem ti prepovedal, da tega ne smeš storiti prej, dokler mene ne boš spet enkrat videl?“ „To dobro vem, in jaz tudi nisem prelomil vaše zapovedi!“ Reče celo mirno kmet. „Kako je to mogoče, saj se še od onega časa nisva videla“, reče cesar. „Vi ste rekli, da tega ne smem nikomur povedati, dokler Vas spet ne bom enkrat videl, jaz pa sem Vas od onega časa že 12krat videl!“ reče kmet in pokaže cesarju 12 zlatov, na katerih je bila cesarjeva podoba. „Tudi dobro rešeno, reče cesar, in mu da še 12 zlatov.“

Vredništvu „Slov. Gospodarja“ pa so pravilno rešitev poslali, prvi dan: Korže Jakob na Ponkvi, Jošt Ant. v Vojniku, drugi dan pa Musi Peter v Šošanju in Lj. mavšek Peter v Slov. Bistrici. Prva dva dobila vsak lepo vezano knjigo „Slovanska apostola ss. Ciril in Metod“. Druga dva pa tudi ono isto knjigo pristoječno, ker je pisatelj g. J. M. one knjige dve daroval v ta namen.

Semenko. Kaj drugi nihče ni rešil te vganjke?

Iglič. Drugi nihče, in ravno zato bodo vsi četirji dobili darila.

Zalec. Presneta para, to pa vendar ni bilo težko rešiti, posebno za kmeta ne, da bi bil jaz malo bolj to stvar premišljeval, bi jo bil tudi gotovo rešil.

Iglič. Zdaj se ne vidi težko, ko je že rešeno, prej pa ste vsi rekli, da to ni mogoče, in tako gre v mnogih stvarih. Nemi tudi pravijo federalizem v Avstriji ni mogoč, ko pa bo enkrat vpeljan, se bo tudi reklo, to je celo dobro, da bi se že davnej bilo lahko vpeljalo. Z Bogom.

Dopisi.

Iz Maribora. Preteklo soboto je vrli rodoljub g. dr. Radaj sklical v Götzovo pivarno javni ljudski shod v namen, da bi se naj napravila prošnja proti ukazu, da morajo odpustniki domačega polka Hartung iti stražiti solarij v Istrijo. Zbora se je vdeležilo blizu 100 ljudi. G. dr. Radaj je v širokem in tehtnem govoru razlagal namen zbora in h koncu prošnjo, ktera bi se naj poslala ministerstvu za deželno brambo (Prošnjo prinesemo prihodnjič). Prošnja se je soglasno sprejela.

Sklenilo se je tudi, da se naj po telegrafu ministerstvu za deželno brambo naznani storjen sklep, in da se naj prošnja pošlje za podpisovanje po mestu Mariboru in po kmetijskih srenjah. V Mariboru je prošnjo že podpisalo više 400 ljudi in upati je, da še se jih bode podpisalo več, in da se bodo tudi kmetje prav pridno podpisovali.

Iz št. Lenarta so tudi prišli glasi, da hočejo tamo napraviti enako prošnjo do ministerstva.

V Mariboru pekovski pomočniki delajo „strike“ in zahtevajo večjo plačo, boljše stanovanje in boljšo hrano.

Iz Ljutomera 5. sušca 1870. — „Dobro delo rodi dober sad“. Nasproti pa za slabimi djanji pridejo tudi njim enaki nasledki. Ta pregovor je bil in ostane za vse razmere človečjega življenja vedno resničen. Tako je na priliko pri Mali Nedelji rajni A. Kreml prvi začel še takrat spijčati narodnost buditi in zato smo imeli (in še jih zdaj imamo) tankaj prve narodnjake našega okraja. Ko smo še vsi bližnji sosedji Malonedeljski v trdnem narodnem spanju v svojih sanjah plavali, so se že vrli Nedeljščani potegovali za svojo narodnost. Že pred letom 1848 so ondašnji možaki pri vsaki priložnosti se potegovali za svoje največje in najsvetejše pravice. Pisali so po svoji zmognosti slovenska pisma, in isto zahtevali tudi od uradnikov. Posebno so bili Nedeljščani pri vsaki prejšnji volitvi zvesti, stalni, kakor siva skala v sredi viharnega morja, za vsako narodno stvar, za korist in blagor svojega naroda slovenskega. Od Male Nedelje se je tukaj prvo začelo od kmečke strani pisati v razne slovenske časopise, od ondod so se pošiljale prve zaupnice, častne diplome itd. slovenskim prvakom, kar se še drugod celo sanjalo ni. Slava toraj vrlim Nedeljčanom.

Kako pa je zdaj v ti prej tako narodni okolici? Začelo mi je zastavati pero in sramujem se celo zavolj še vrlim Nedeljščanom na to odgovoriti, toda volitve v okrajni zastop odgovarjajo same. 52 glasov imajo občine celega okraja, in med temi jih ima 8 Malanedelja. Tih osem (izvzemši Gode-marskega župana in volilca) so poslali Nedeljščani pravih uradniško-nemškutarskih prismo, pravih narodnih kukovic. — Glasovali so vsi soper narodne kandidate! Človek bi mislil da sanja, ako bi ne videl črno na belem. In kako je bilo še njih obnašanje! Zavolj svoje nesrečne zmage so tukaj nad naj iskrenejšimi narodnjaki razsajali, ter hoteli iz sebe imeti osem možakov v okrajni zastop, možakov, kateri niso ptič ne miš, in za ktere še celo vedli nismo da živijo. Posebno se je v tem odlikoval nek malonedeljski župan, in nek bogati občni svetovalec Topolnigg po imenu. Res so ti možaki imeli v mošnjah svoje talente!

Vkljub vsemu temu pa je zmagala narodna stranka, ker razun 8 glasov so vsi glasovali za narodne kandidate.

Iz Ljutomera 30. marca. Komu ne bi srce veselja igralo, ko vidi kako se denes može, polno zavedni in značajni zbirajo k volitvi okrajnega zastopa ljutomerskega. Dšli so po blatnih in snežnih stezah iz vseh krajev, ter volili v najlepšem redu sledeče gospode: Kukovec Ivan, načelnik, dr. Farkaš Ivan, načelnika namestnik; Haas Ferd., za veliko posestje; Zemljč Matija, po opravičnem glasu; Šonaja Vekoslav, za trge; Farkaš Ivan, za občine na deželi; Mohorič Vatroslav, za občine na deželi.

Po volitvi smo imeli mali obed v naši čitalnici, in pri tej priliki so se vrstili mnogi navdušeni govori, povdarjaje, da naše slovensko ljudstvo razume samoupravo ceniti in uvažati. Da so nas naši nemškutarji do malega zapustili, nam dela malo skrbi; ravno zdaj bočemo pokazati, da bodemo zmogni svojo nalogo z lastnimi močmi dovršiti. Nagovori našega gosp. načelnika pak so nam tudi pot odkazali, po kateri imajo zastopniki hoditi, da pravi namen svojega delovanja dosežejo. Možem naše čitalnice pa moramo tu izreči svojo zahvalo in priznanje za njih neutrudljivo pomoč.

Politični ogled.

Naša ministerska kriza je za zdaj spet končana, in novo ministerstvo je sestavljeno, če ravno ne popolnoma. 12. t. m. je namreč prinesel uradni list „Wien. Zeit.“ osem lastnoročnih cesarskih pisem, v katerih je Njih Veličanstvo cesar odločil to-le: Z jednim pismom so odpuščeni vsi dozdajni ministri, Giskra, Herbst in Brestel so imenovani za častne skrivne svetovalce; dr. Stremayer je imenovan za dvornega svetovalca pri najvišji sodnji. Grof Potocki je imenovan za predsednika ministerstva in za voditelja ministerstva kmetijstva; grof Taaffe za ministra notranjih zadev in voditelja ministerstva za deželno brambo. Dvorni svetovalec Tschabuschnig je imenovan za ministra pravosodja in za voditelja ministerstva bogočastja; sekcijonsšef Distler pa je imenovan za voditelja finančnega ministerstva, in sekcijonsšef Depretis za voditelja ministerstva za kupčijo.

Imamo tedaj za zdaj samo tri ministre in dva ali prav za prav pet voditeljev ministerstev. Dva izmed onih ministerstev od manjšine, ki so pred kratkim izstopili iz ministerstva, sta spet postala ministra, in če se ne motimo, dva najzmernejša in najpravičnejša. Ali se bode to ministerstvo popolnoma sestavilo, in ali bo spravilo spravo med narodi in tako spet mir v Avstrijo? so vprašanja, na ktera se še zdaj celo odgovoriti ne more.

Državni zbor, ki je še v svojem zadnjem zdihleju napravil neke postavice, je glasoval še za adresu do cesarja in volil v delegacije. Za Galicijo, Istrijo, Gorico in Trst niso voljeni delegati, ker so vsi poslanci odšli, za Kranjsko je vendar voljen Klun in za njegovega namestnika Margheri, več Kranjcev pa tak ni bilo v zboru.

Zbor je sklenol dr. Kaiserfeld-Blagotinšek s strašno hrupečim govorom proti sedajni opoziciji, kateremu je vendar ostanek državnih poslancev strašno klical „Bravo“. Časniki so nevoljno obsodili Kaiserfeldovo napadanje opozicije. K slednjemu je nagovarjal poslance, da si naj ostanejo vsi sami sebi zvesti. Tega bi ne bilo treba praviti, ker dozdaj je še decemberska stranka bila zmirom sama sebi zvesta in tudi svojim napakam, kar je pokazala do zadnjega trenutka.

Gospodska zbornica je s svojo resolucijo tudi pokazala, da je zvesta sebi in svoji prijateljici, državni zbornici. Naj si le ostanete zvesti.

Zdaj se pravi, da bo cesar razpustil državni zbor in vse deželne zборе, in da bodo v državni zbor direktne volitve; gotovega se še vendar danes celo nič ne vè, mogoče vendar je.

V ogerskem ministerstvu še je tudi zmirom kriza, in pravi se, da Lonyay, Miko in Hollan gotovo odstopijo; Eötvös pa še ostane.

Dejakova stranka gornje zbornice je pred kratkim imela privatno posvetovanje, v katerem je sklenola da hoče vložiti pri vladi spominico zastran prenarredbe gornje zbornice, v kateri spominice se nahajajo sledeče glavne točke: Velikaši (magnati) imajo samo tedaj sedež v gornji zbornici če plačujejo 300 gold. dače, viši župani nimajo sedeža v gornji zbornici, krona ima pravico imenovati eno tretino udov v gornjo zbornico.

V ogerskem državnem zboru se narodnjaki hudo pritožujejo zaradi nepravilnega oddajanja sodnijskih služeb, in da sodniki celo ne umejo jezika svojih strank. Vse kakor pri nas!

Iz Francoske se piše, da hoče Napoleon postaviti o prenarredbi ustave s splošnim glasovanjem francoskega naroda potrditi dati. Republikanci pa so proti tej nameri in pravijo, da se bode zdaj spet glasovanje narodu napak in svobodi na škodo rabilo, kakor se je to rabilo l. 1852, ko je Napoleon dal po glasovanju svoje cesarovanje potrditi.

V Španiji je spet bila zlo krvava bitva z uporniki, zmagala je vendar vlada.

V Italiji so še zmirom veliki nemiri, republikanci strašno povsod rogovilijo in bati se je, da bo nastal v kratkem krvavi boj.

Novičar.

(Profesor g. F. Brodaška,) naš rojak iz Kranjske, je postavljen v Varaždinu za gimnazijskega ravnatelja, kjer učita že več let dva vrla kranjska Slovenca, profesorja gg. Žepič in Valjavec.

(G. Jenko Juri) je imenovan za tajnika ministerijalnega pri ministerstvu pravosodja.

(Tako se naj godi vsim nemškutarjem.) Pretekli teden je bilo v Mariboru nabiranje vojakov (rekrutiranje). Neki N., znan kot strašen nemškutar iz okolice, je bil neki dan zlo razkačen in je hudo psoval po mestu, med drugimi pa tudi rekel: Bil sem dozdej naj hujsi nemškutar, bil sem zato pri vseh ferfasungstagih in povsod sem delal le samo za ferfasungstrajlarje in proti Slovencem, pa kaj imam zdaj za to hudo nemškutarijo? Mislil sem, da mi nobenega sina ne bodo k vojakom vzeli, če bom prav nemškutartil, zdaj pa so mi en dan vzeli dva. Presneta para, to imam zdaj plačilo za nemškutarenje! Tako in enako plačilo zasluži vsak nemškutar. Nemci nemškutare le samo nabirajo, kedar hočejo kaj doseči, kesnej pa jih niti ne pogledajo več in pametnejši jih celo zaničujejo in to po pravici, ker

„Zadnji človek je na svetu,

Ki svoj rod za nič drži!“

pravi stari pesnik.

Slovensko slovstvo.

Ravnočkar je prišel na svetlo prvi snopič že prej naznane knjige „Opis in zgodovina Trsta in njegove okolice pa še marsikaj drugega o slovanskih zadevah.“ Ta knjiga bo zadržavala zgodovino našega lepega pristavniškega mesta Trsta in njene lepe okolice, v kateri živijo naši vrli rodoljubi „Primorci“, bo toraj prav zanimiva za vsakega Slovenca. Iz prvega snopiča se že zadost jasno vidi, da bo delo izvrstno in bo zato kinčalo naše slovstvo. Knjiga je pisano v lepem, lahko razumljivem jeziku tako, da ga vsak prosti kmet lahko razume. Pred čelnim listom se nahaja lepa podoba: „Slovenka iz tržaške okolice“, na sredi snopiča tudi dve lepi podobi: a) „Trst, kakoršen je bil leta 1670“ in b) „Trst, kakoršen je zdaj, to je, leta 1870“. — Tudi tiskar je svojo dolžnost storil, ker knjiga je tiskana z lepimi črkami in na lep papir.

Izdatelj, založnik in odgovorni vrednik Dr. Matija Prelog.

Vsem rodoljubom priporočamo toraj to lepo knjigo, ktera tudi celo ni draga, ker naročnina za celo leto iznese samo 80 kr., za polleta 40 kr., za četrta leta pa 20 kr. — Naročnina, ktera se mora plačati naprej, se naj pošlje g. Jožefu Godina - Verdelški - mu v Trst, izdatelju knjige.

Vabilo na naročbo.

Denašnji razvoj slovenskega naroda je očitno nanesel potrebo do pravoznanskega časnika. Namenil sem se torej na svetlo dati list pod naslovom „Slovenski pravnik“, ako se oglasi zadostno število naročnikov. List bode prinašal znanstvene članke, razsodbe vseh stopinj, odločbe raznih oblastnij, pomenke o novih postavah in sploh reči segajoče v pravosodje in upravo, tedaj v pravno življenje slovenskega državljana, da se bolje in bolje budi pravna zavest, olajša razsojanje in upravljanje, in da naš domači jezik s časoma zadobi v javnem življenju tisto veljavnost, ktera mu gre po njegovi sedanjosti oliko v prid naroda in pravice.

Slovenski jezik se bode vpeljal v javno življenje, kakor to zahteva narod sam.

Posebno mladim sodnikom, političnim uradnikom, odvetnikom, bilježnikom, županom in porotnikom se hoče sčasoma podati ročna knjiga, s pomočjo ktere bodo lahko in veseli opravljali svoja težka opravila; narod slovenski pa bode z zaupanjem vračeval trud prvega začetka.

„Slovenski pravnik“ bode izhajal od 1. roznika letos počenši 1. in 15. dan vsakega meseca na celi tiskani poli v veliki osmerki in velja do konca leta 2 gold. na vse strani. Naročnina se naj pošilja podpisanemu v Ljubljano ter jasno zapiše ime in poslednja pošta.

V Ljubljani konec meseca sušca 1870.

Dr. Razlag, l. r.

Letni in živinski sejmi na spodnjem Štajarskem od 14. do 24. aprila 1870.

Sejmi brez zvezdice so letni in kupčijski, z jedno zvezdico zaznamjani (*) so živinski, s zvezdicama (**) so pa letni in živinski.)

14. aprila pri sv. Florijanu** v lonskem okraju; v Konjicah**, na Laškem**.
15. „ v Braslavcah**, v vranskem okraju; v Lembergu** v konjiškem okraju.
15. „ Pri sv. Duhu** v Ločah, konjiškem okraju; na Muti** v marenberskem okraju; pri sv. Mariji na Gori* v ptujskem okraju.
20. „ Pri sv. Ilju* na Turjaku v slovenograškem okraju; pri novi cerkvi* v mureškem okraju.
21. „ Pri novi cerkvi** v celjskem okraju.
23. „ Pri sv. Jurju** v mariborskem okraju; v Konjicah**, v Nameji** v radgonskem okraju; v Kaniži* blizu Ptuja, na Marija Dobem** v kozjem okraju; v Ptuj** traja 3 dni; v Hočah** v mariborskem okraju.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	30	4	70	5	—	4	40
Rži	3	30	3	20	3	30	3	—
Ječmena	3	—	0	00	3	60	3	15
Ovsa	1	85	2	10	2	40	2	30
Turšice (koruze) vagan	3	30	3	—	2	90	2	90
Ajde	2	80	2	90	3	40	2	30
Prosa	2	70	2	40	3	50	2	30
Krompirja	1	80	1	40	1	90	1	15
Govedine funt	—	20	—	26	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črste funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	10	—
" 18"	—	—	5	15	0	00	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	—
" 18"	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	70
" mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	60
Sena cent	2	30	1	90	1	70	2	30
Slame cent v šopah	2	30	1	35	0	96	1	40
" za steljo	1	80	1	—	0	85	1	15
Slanine (špeha) cent	40	—	37	00	38	—	40	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 86 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.35.

Narodno drž. posojilo 96.60.

Loterijske srečke.

V Gradcu 9. aprila 1870: 33 70 45 84 50

Prihodno srečkanje je 23. aprila 1870.

Z. N. St. G.

Tiskar Eduard Janžič v Mariboru.